

Політичні та правові вчення: історія та сучасність

Мета – формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про еволюцію політичної та правової думки від античності до сучасності, засвоєння фундаментальних теоретичних концепцій держави, права, влади, демократії та прав людини, а також розвиток здатності до критичного аналізу класичних і сучасних політико-правових доктрин та їхнього впливу на формування сучасних політико-правових інститутів.

Завдання: сформувати у здобувачів цілісне розуміння політичних та правових учень як важливого напрямку розвитку суспільно-політичної та юридичної думки; ознайомити з основними етапами становлення та розвитку політико-правових доктрин у світовій історії; проаналізувати ідейну спадщину провідних мислителів античності, середньовіччя, Нового часу та сучасності; дослідити генезис ключових політико-правових категорій: держави, влади, суверенітету, права, свободи, справедливості, демократії, прав людини; розкрити взаємозв'язок політичних та правових учень із соціально-історичними умовами їх формування; розглянути трансформацію класичних політико-правових концепцій у сучасній політичній та правовій теорії; сформувати навички самостійного аналізу першоджерел політико-правової думки та їх інтерпретації у контексті сучасних політико-правових процесів.

Методи та форми навчання: у процесі викладання дисципліни застосовуються загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: історичний, системний, порівняльно-правовий, інституційний, герменевтичний, метод аналізу наукових текстів і першоджерел. Використовуються інформаційно-аналітичний, проблемно-пошуковий, дискусійний методи навчання, аналіз концептуальних моделей держави і права, кейс-метод, а також інтерактивні форми навчання (наукові дискусії, круглі столи, презентації дослідницьких проєктів, робота в малих групах).

Форми організації занять: лекції, семінарські та спецсемінарські заняття, колоквіуми, індивідуальна та самостійна робота здобувачів, підготовка аналітичних доповідей і презентацій, обговорення наукових текстів, навчальні дискусії, консультації.

Форми навчання: денна та заочна.

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Політичні та правові вчення як предмет наукового дослідження: методологія та значення для сучасної політико-правової науки.

Тема 2. Політико-правові ідеї античності: концепції держави, влади та справедливості у вченнях Платона, Арістотеля та мислителів римської традиції.

Тема 3. Політичні та правові вчення середньовіччя: взаємодія релігійних і світських концепцій влади та права.

Тема 4. Політико-правова думка епохи Відродження та раннього Нового часу: формування теорій державного суверенітету та політичного реалізму.

Тема 5. Теорії суспільного договору та природного права в політико-правовій думці Нового часу.

Тема 6. Класична політико-правова думка XVIII–XIX століть: лібералізм, конституціоналізм і теорії правової держави.

Тема 7. Політичні та правові концепції XX століття: плюралізм, теорії демократії, соціальної держави та прав людини.

Тема 8. Сучасні напрями політико-правової думки та їх значення для розвитку демократичної державності та верховенства права.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і спрямований на перевірку рівня засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та сформованості навичок аналітичного опрацювання політико-правових концепцій. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, тестування, письмових робіт, аналізу наукових текстів і першоджерел, підготовки аналітичних доповідей, презентацій та участі в наукових дискусіях на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти та включає семестровий контроль. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до вимог освітньої програми та навчального плану.